

TEDENSKA SLIKICA

PRILOGA

DOMOVINI

Leto III.

V Ljubljani, dne 3. februarja 1927

Štev. 5

Jubilej jugoslovenskega učenjaka

Vsi narodi kaj radi kažejo na svoje učenjake, na svoje znanstvenike in s tem poudarjajo svojo kulturo. Mi Jugoslovenci pa smo se žal mnogo premalo brigali za take stvari in če smo se, pa so že prišli nam neprijazni nad nami vladajoči in zanetili prepričanje, ki je navadno zakril in razblinil slavo naših velikih mož, katerih nam ni manjkalo, toda so ostali navadno celo našemu narodu nepoznani ali pa smo mislili bogve odkod so, čeprav so bili večkrat našji najožji rojaki. Med take spada naš jugoslovenski učenjak dr. Gorjanovič - Kramberger, univerzitetni profesor v Zagrebu, ki praznuje na Svečnico 70letnico rojstva in 50letnico svojega velikega delovanja. Svet ga pozna, slavo ga svetovni učenjaki, toda malo jih je, ki vedo odkod je in katerega naroda sin.

Omenjeni učenjak se je proslavil s študiranjem okostja krapinskega pračloveka. Dr. Gorjanovič ali sam, ali opozorjen po drugih, je našel pred leti v znani veliki podzemski jami v bližini Krapine na Hrvaškem 10 človeških okostij in sicer pomešanih z ostanki jamskega medveda in nosoroga, to je prastarih, pred nešteto tisočletij, pred vesoljnim potopom živečih živali. Učenjak je jel na podlagi ugotovitev nekaterih starejših učenjakov ta okostja raziskovati in v zvezi s poleg najdenimi predmeti spoznal kosti pračloveka, nazvanega Neandertalca. To drugo ime izvira od prvih najdišč pračloveških ostankov, katera so izkopali leta 1856. v Neandertalu pri Düsseldorfu v Nemčiji. Po prvi najdbi so nastali med svetovnimi učenjaki tudi prepričanja, posebno radi tega, ker so posvetni, neodvisni moške dokazovali, na kako nizki stopnji razuma je bil človek pred tisočletji in da je bil zelo podoben opicam. Proti temu se je seveda uprla posebno močno rimsko - katoliška duhovščina, češ da to ni res, da se to ne sklada s sv. pismom; trdili so nasprotno, da je Bog človeka takega ustvaril, kakor je danes in da je laž, da bi svet že tako dolgo obstojal. Da so pa pri množici, pri preprostem ljudstvu lažje zmagovali, so proglasili učenjake kot nevernike, ki globoko žalijo ves človeški rod s tem, da trdijo, da človek izvira iz opice, kar učenjaki niso trdili. Raziskovalec profesor Gorjanovič pa je z odkritjem krapinskega pračloveka ponovno potrdil, da je človeški rod že zelo star, kar dokazujejo njegove kosti, najdene med kostmi živali, ki so živele v pravekih. Nadalje pa se po obliki kosti in lobanje da sklepati

zunanost in duševnost pračloveka. Kostni so zelo močne, to kaže, da je bil močan, in močnj zobje, da se je gotovo mnogo hranil tudi s sirovim mesom; lobanja pa pričajo o malih možganih, torej tudi o nizkem razumu pračloveka. Nekaj ostankov kosti, najdenih v Krapinski jami, je bilo ožganih; iz tega se da sklepati, da so bili ljudje takrat ljudožrci, da so jedli človeško meso. Ostanki kosti pričajo o dveh raznih vrstah ljudi, o slabejših in jačjih. Jačji so ubijali slabše, jih pekli, odtod ožgane kosti in tudi dokaz, da je krapinski človek že poznal ogenj. Orožje in orodje pračloveka je bilo iz trdega kamnja ali pa leseno.

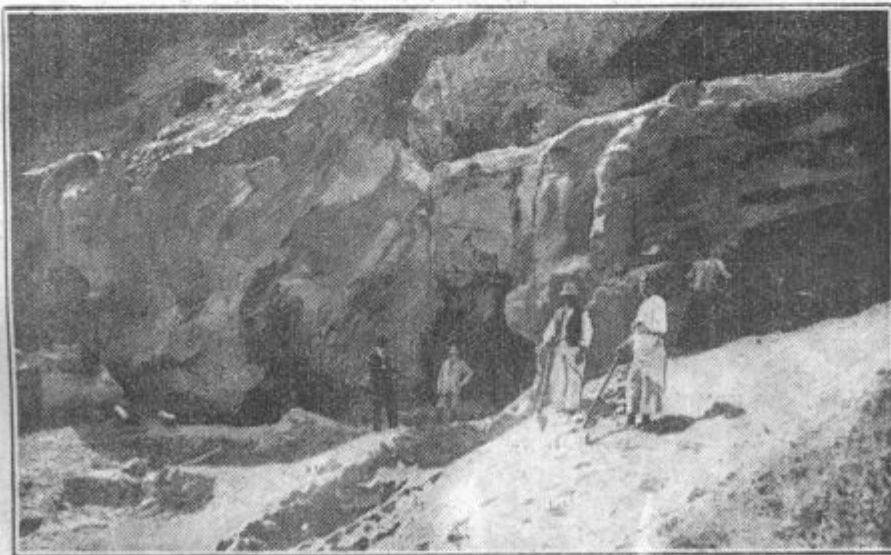
S takimi dokazi, kakor jih je doprinesel profesor dr. Gorjanovič, se gotovo ne odreka stvarstva Bogu in ne spreminja sv. pisma, pač pa se veliko stvari na podlagi človeškega razuma drugače tolmači, kakor tisti ljudje, ki so nasprotni človeškemu prostemu razmišljanju. Okostja krapinskega pračloveka so shranjena v zagrebškem muzeju in jih hodijo ogledovat in študirat učenjaki iz raznih delov sveta.

Dr. Gorjanovič - Kramberger, ki si je poleg omenjenega študija pridobil še nebroj drugih velikih zaslug pri njegovem neutrudljivem raziskovanju, bo slavil torej izredno važni jubilej, na kar smo lahko ponosni vsi jugoslovenski državljani. Pri tej priliki bo svečano odkritje spominske plošče v muzeju v Demetrovi ulici, slavljenju bodo pa poklonili spominsko knjigo s podpisimi svetovnimi učenjaki najrazličnejših narodnosti.

Kakor iz navedenega razvidimo, je na svetu še mnogo prikritega, kar nam bo pri odkritju služilo v pojasnilo današnjih nejasnosti, glede stvarstva, starosti človeka in obstoja sveta. Veliko važnih predmetov je skritih v raznih podzemeljskih jamah, kjer so bivali naši pradedje, predno so pričeli sami graditi svoja domovja. Jamska društva, ki raziskujejo naravne podzemeljske prostornine, imajo, kakor razvidno, zelo važno nalogo in naša dolžnost je, da jih tudi podpiramo. Nadalje pa je mnogo zanimivih predmetov skritih, odnosno pokopanih v velikih močvirjih, kjer je živel človek tudi že v prastarih dobah, ko si je postavjal prve kočje in sicer na močnih visokih hrastovih kolih. Take kraje so si radi tega izbirali, ker so se čutili mnogo bolj varne pred sovražnimi napadi, kakor pa na suhi zemlji. Živeli so seveda tudi od divjačine in rib, ki jih je bilo takrat še v obilici.

Okostje krapinskega človeka v zagrebškem muzeju.

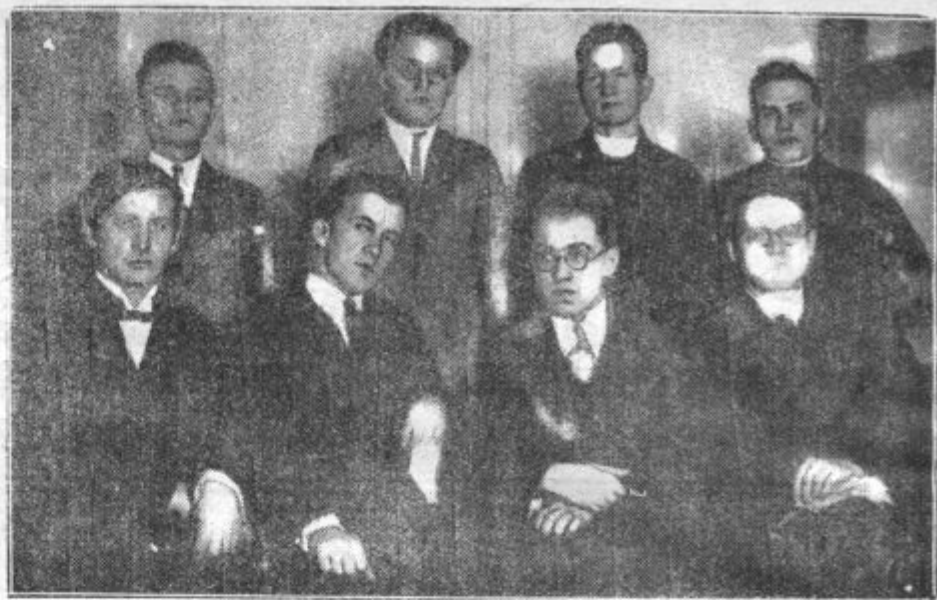

Vhod v jamo pri Krapini, kje so našli okostje pračloveka.

močno rimsko - katoliška duhovščina, češ da to ni res, da se to ne sklada s sv. pismom; trdili so nasprotno, da je Bog človeka takega ustvaril, kakor je danes in da je laž, da bi svet že tako dolgo obstojal. Da so pa pri množici, pri preprostem ljudstvu lažje zmagovali, so proglasili učenjake kot nevernike, ki globoko žalijo ves človeški rod s tem, da trdijo, da človek izvira iz opice, kar učenjaki niso trdili. Raziskovalec profesor Gorjanovič pa je z odkritjem krapinskega pračloveka ponovno potrdil, da je človeški rod že zelo star, kar dokazujejo njegove kosti, najdene med kostmi živali, ki so živele v pravekih. Nadalje pa se po obliki kosti in lobanje da sklepati

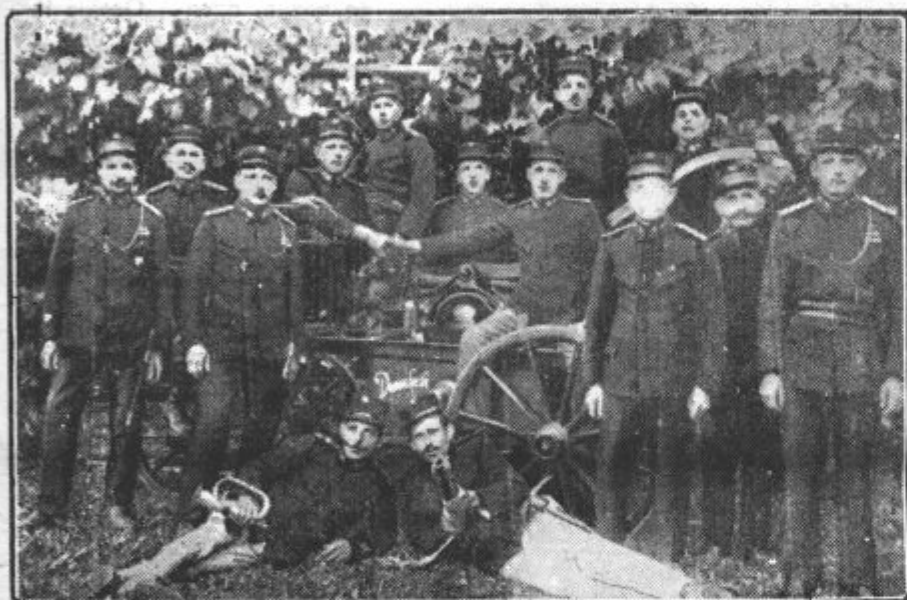
zunanost in duševnost pračloveka. Kostni so zelo močne, to kaže, da je bil močan, in močnj zobje, da se je gotovo mnogo hranil tudi s sirovim mesom; lobanja pa pričajo o malih možganih, torej tudi o nizkem razumu pračloveka. Nekaj ostankov kosti, najdenih v Krapinski jami, je bilo ožganih; iz tega se da sklepati, da so bili ljudje takrat ljudožrci, da so jedli človeško meso. Ostanki kosti pričajo o dveh raznih vrstah ljudi, o slabejših in jačjih. Jačji so ubijali slabše, jih pekli, odtod ožgane kosti in tudi dokaz, da je krapinski človek že poznal ogenj. Orožje in orodje pračloveka je bilo iz trdega kamnja ali pa leseno.

Dr. Dragotin Gorjanović-Kramberger, svetovnoznani učenjak, profesor vseučilišča in ravnatelj muzeja v Zagrebu, slavi 70 letnico svojega rojstva in 50 letnico znanstvenega delovanja. Njegov oče je iz Zavrha v Slov. goricah.

Slušatelji ljubljanske univerze, ki jim je letos na praznik sv. Save kralj podelil nagrade za odličen napredek. Spodaj od leve na desno: pravnik Ciril Mikuš, pravnik Josip Mihelak, modroslovec Alfonz Gspan in Bogomir Pregelj. Zgoraj od leve na desno: pravnik Tone Zupančič, tehnik Anton Kuhelj, bogoslovec Janez Hladnik in Ivan Martelanc. Skoro vsi odlikovanci so sinovi kmečkih staršev

Desno:

Inženjer Stanko Bloudek, državni prvak v umetnem drsanju, znani smučar in turist, je tudi letalec, ki je izumil posebno praktično letalo.

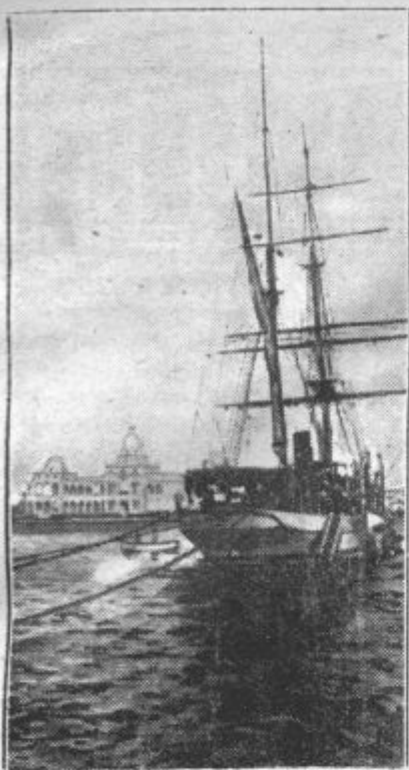
Levo:

Gasilci v Domanjšovcih v Prekmurju s svojim načelnikom **Karlom Vezérjem**. Kakor vidimo, je z vasilskimi društvi Prekmurje prav dobo preskrbljeno.

Tekmovalci in sodniki v umetnem drsanju za prvenstvo Jugoslavije minulo nedeljo v Ljubljani. Zmagovalci so dokazali, da za ostali svetom ne zaostajamo tudi v tem starem sportu, ki ga pozna pri nas vsak otrok, posebno pa prebivalci ob naših krasnih jezerih.

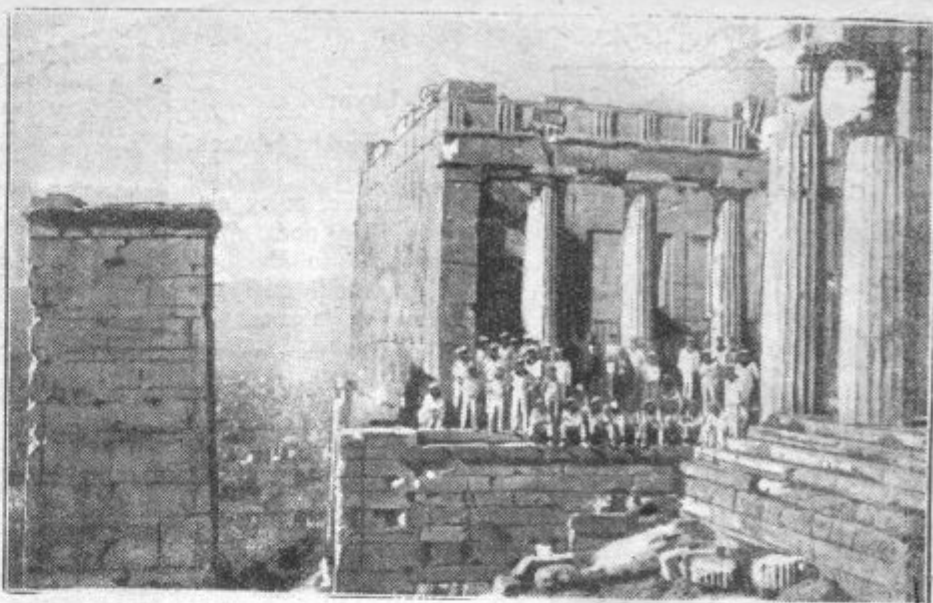

Levo:

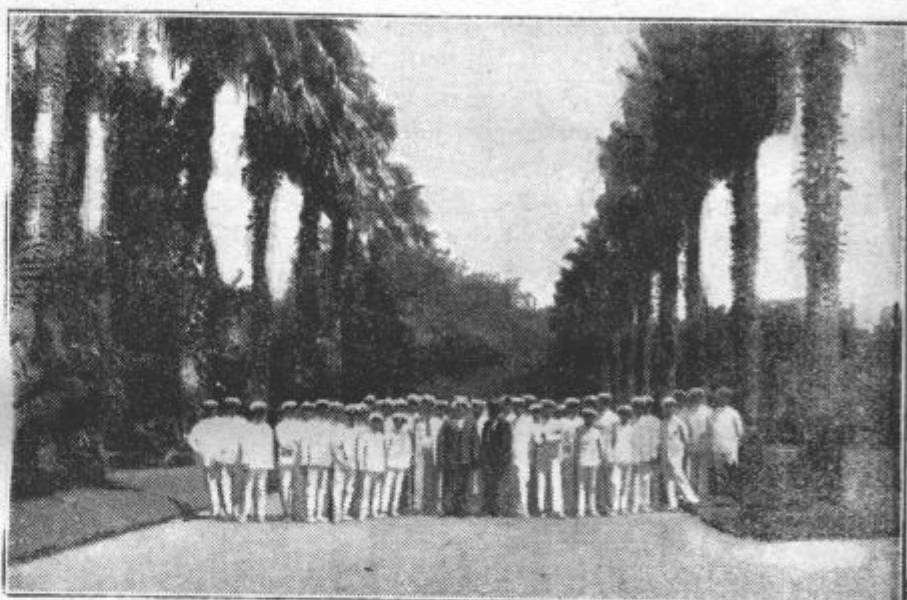
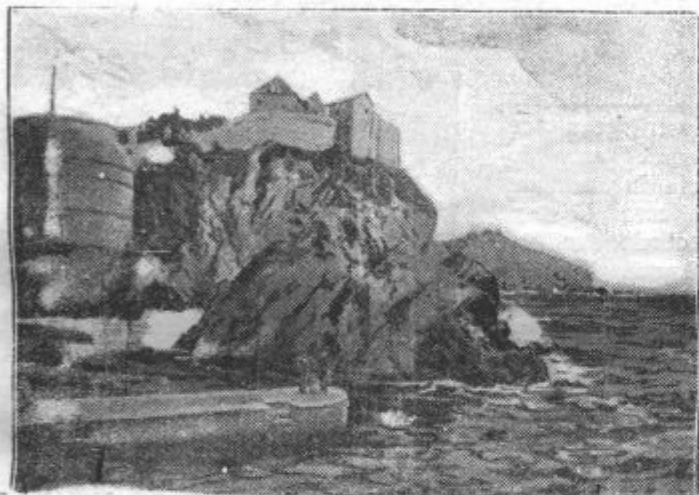
»Vila Velebita« šolska ladja naše šole za izobrazbo trgovskih mornarskih častnikov v Bakru, ki so z njo gojenci letos napravili podučno popotovanje po Sredozemskem morju. V ozadju pristanišče Aleksandrije, največje luke v Egiptu ob izlivu reke Nil.

Spodaj:

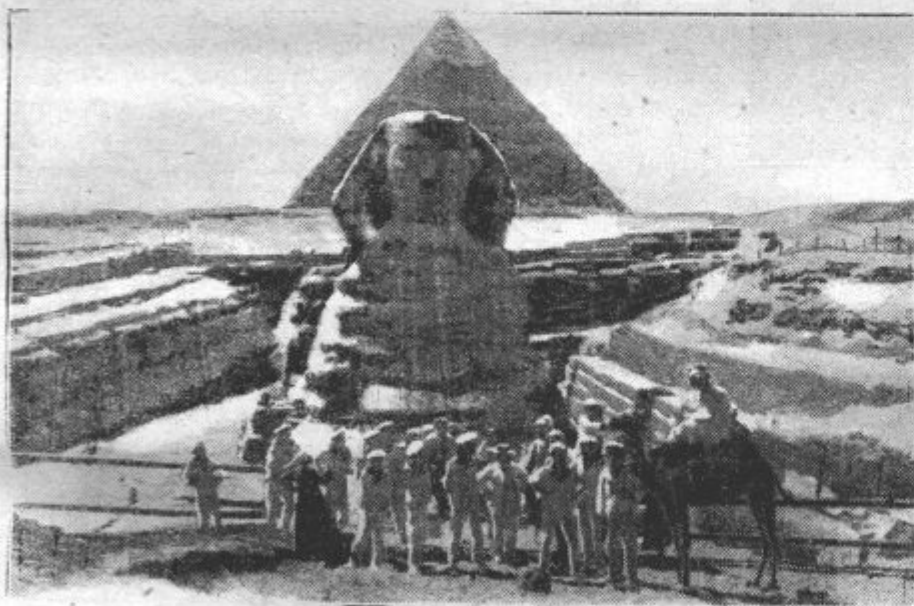
Cerkev sv. Marije v Dubrovniku, najlepšem in najslavnejšem mestu ob naši Adriji. To svobodoljubno slovanško mesto je stoletja tekmovalo z italijanskimi Benetkami.

Akropola, starodavni mramornati grad nad Atenami, prestolico stare in nove Grčije, ob obisku gojencev bakarske mornarske šole.

Drevored dateljuovih palm v Aleksandriji z gojenci naše mornarske šole

Levo:

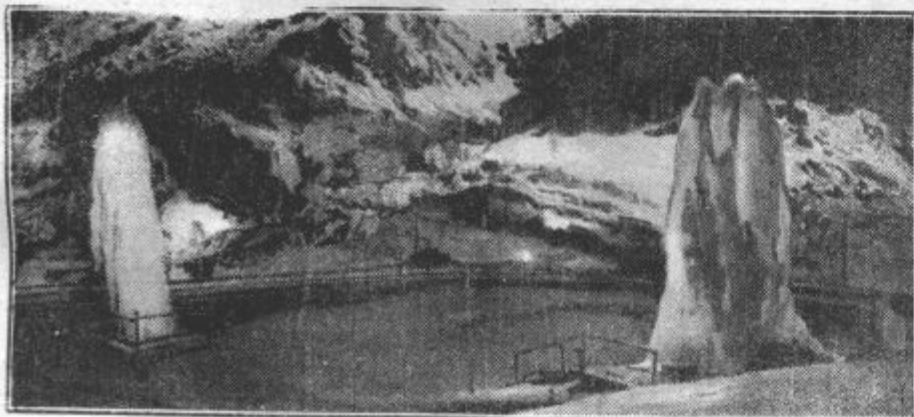
Gojenci mornarske šole v Bakru pred Slingo in piramido v Egiptu.

Desno:

Najvišja stavba na svetu, ki se gradi v Novem Jorku v Ameriki, bo imela 110 nadstropij.

Levo:

Ledena jama na Češkem, kjer se globoko pod zemljo nikdar ne staja led, da se ljudje tudi o sv. Jakobu lahko drsajo. Tudi v nekaterih jamah po Dolenjskem in Notranjskem imamo večeren led.

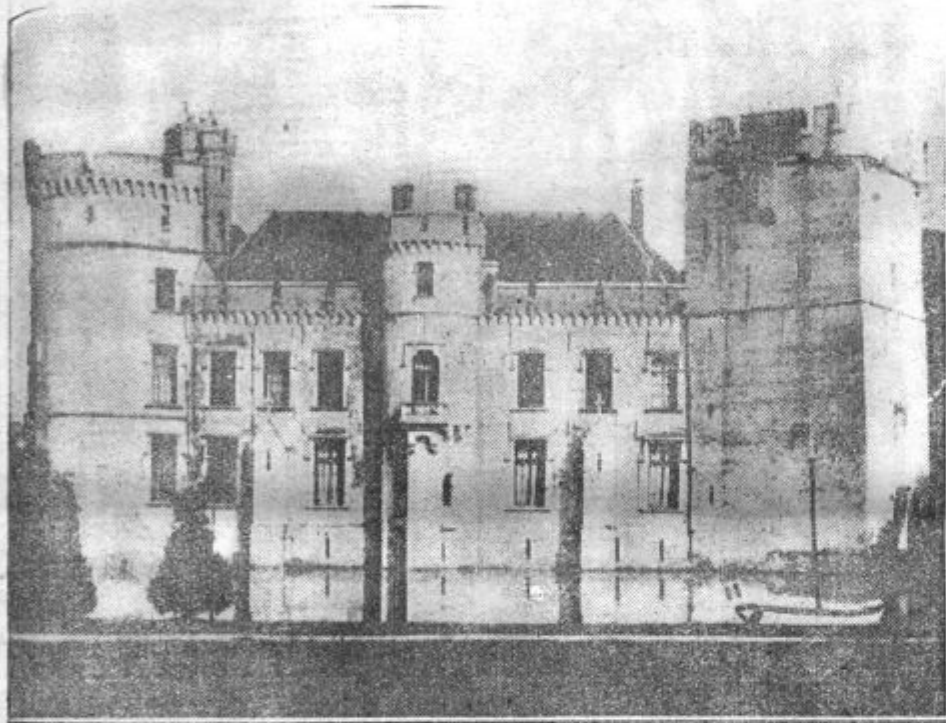

Levo:

Svetovni prvaki letalcev. Zgoraj na levi je najboljši francoski letalec, poleg njega pa angleški, pod njima sta pa Španec in Belgijec. Upajmo, da tudi naši vrli letalci dosežejo take uspehe.

Desno:

Japonke kot sprevedniki električne železnice. Na sliki vidimo, kako sprevednik poučuje mlade Japonke o poslovanju z voznimi listki. Tudi pri nas smo imeli ženske sprevednike v svetovni vojni, ki so dokazale da lahko nadomestujejo moške.

Kraljevski grad pri Bruslju, glavnem mestu Belgije, kjer je umrla bivša cesarica Šarlota.

Maksimilijan, brat avstrijskega cesarja Franca Jožefa in mehiški cesar, ki so ga svobodoljubni Mehikanci l. 1867. ustrelili. Ker ga niti cesarja Franc Jožef in Napoleon III., niti usmiljeni papež niso hoteli rešiti, je njegova žena Šarlota še pred njegovo smrtjo zblaznela in šele pred nekaj dnevi umrla.

Pogreb cesarice Šarlote, ki je zapustila 120 milijonov frankov premoženja. Od tega premoženja pa niso nikdar nič imeli oni Slovenci ki so se šli za slavohlepnega Maksimilijana v Mehiko boriti, bili tam pobiti, ali pa so morali po svoji vrnitvi z lajno beračiti po domovini.

